

Månadsrapport september 2020

Stadsledningskontoret
721 87 Västerås
021-39 00 00 • www.vasteras.se

Maria Lindblom Lundh
021-391193 • @vasteras.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Omvärlden och påverkan i Västerås stad	3
Corona	4
Befolkningsutveckling	6
Ekonomisk utveckling	6
Resultat per september	6
Prognos 2020	6
Investeringar	8
Nämndernas resultat och prognos	9
Finansiella rapporter.....	12
Resultaträkning	12
Utfall per nämnd	13
Investeringar	14
Bilaga.....	14

Sammanfattning

Årets prognos +345 mnkr (årsbudget +117 mnkr)
varav verksamhetens prognos +352 mnkr (budget +33 mnkr)

Årets investeringsprognos 1 405 mnkr (budget 1 684 mnkr)

- Årsprognos +345 mnkr, 15 mnkr lägre än augusti
- Nämndernas resultat, -43 mnkr mot budget, har förbättrats
- Totalt 289 mnkr i ökade generella statsbidrag jämfört med budget
- Osäkert kring kompensation till Regionen för intäktsbortfall för kollektivtrafiken. Uppskattningen är en kostnad på 25-30 mnkr för Västerås stad, vilket inte ingår i prognosen.

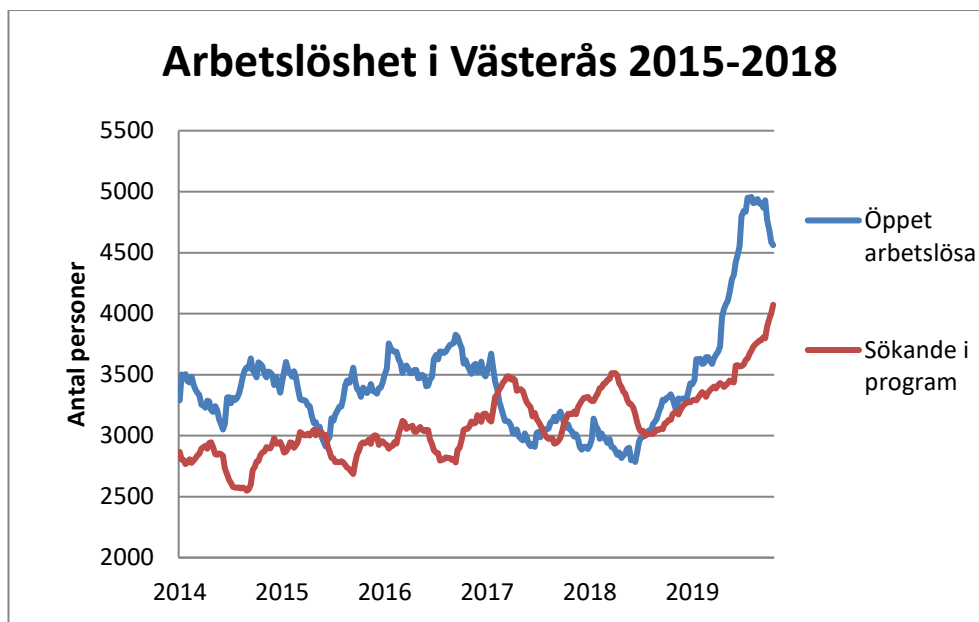
Omvärlden och påverkan i Västerås stad

Både svensk och global konjunktur fortsätter visa tecken på återhämtning även om de senaste veckornas rapportering om ökad smittspridning tagit ner riskaptiten något i de finansiella marknaderna under september. Börser, räntor och kreditmarginaler har haft måttliga rörelser under månaden.

Kreditmarknaden är fortsatt stabil med stöd av centralbankers stödköp av obligationer.

SKR skriver i sin ekonomirapport i oktober att uppgången det tredje kvartalet gör att BNP kan stanna på en minskning med 3-4 procent, en bedömning de delar med andra prognosmakare. Omfattande krisåtgärder för att stötta företag och hushåll har sannolikt spelat en stor roll för återhämtningen. Medan återhämtningen i BNP antas gå tämligen fort, förutses inte en lika snabb återhämtning av sysselsättningen. Utvecklingen kommer sannolikt gå mot mer och längre studier, vilket kommer att bidra till en dämpning av arbetsutbudet kommande år.

Antalet varslade under september har tyvärr nästan fördubblats jämfört med i augusti. Värst drabbat är Stockholms län liksom tidigare, men även antalet varsel i Västmanland är betydligt fler än juli och augusti. Arbetsförmedlingens prognoser visar på en fortsatt dramatisk ökning av arbetslösheten. Antalet inskrivna bedöms överstiga 600 000 personer i början av 2021, vilket motsvarar en arbetslöshet på cirka 11,4 %. Snittet för 2019 var 349 000 (6,9 %). Coronapandemin har slagit hårt mot branscher som hotell, restaurang och handel. Krisen skyndar på strukturomvandlingen på arbetsmarknaden vilket leder till att vissa jobb inte kommer tillbaka.

Sista veckan i september var 4 586 personer öppet arbetslösa i Västerås. Minskningarna av öppet arbetslösa som började synas i augusti fortsätter neråt, men samtidigt ökar antalet arbetslösa i program. Öppet arbetslösa och i program motsvarar en arbetslöshet på 11 % i Västerås i augusti. I september varslades 145 personer i länet.

Corona

Under året har stadens verksamheter påverkats av den pågående Coronapandemin och påfrestningarna är störst inom äldreomsorg och omsorg för funktionsnedsatta.

För att motverka krisen har riksdagen under 2020 beslutat om 30,5 mdr till kommuner och regioner i extra generella statsbidrag, varav 18,7 mdr till kommunerna vilket för Västerås del innebär 279,5 mnkr. 12,5 mdr av de 18,7 mdr är permanenta. Utöver detta kan kommunerna ansöka om ersättning för sjuklönekostnader och merkostnader.

Coronapandemin har påverkat och förändrat arbetet i all verksamhet mer eller mindre från mars. Uppmaningen har varit och är fortfarande att de som kan, ska jobba på distans. De digitala arbetssätt som har utvecklats bedöms delvis bestå även efter pandemin och utvecklas mot nya sätt att arbeta.

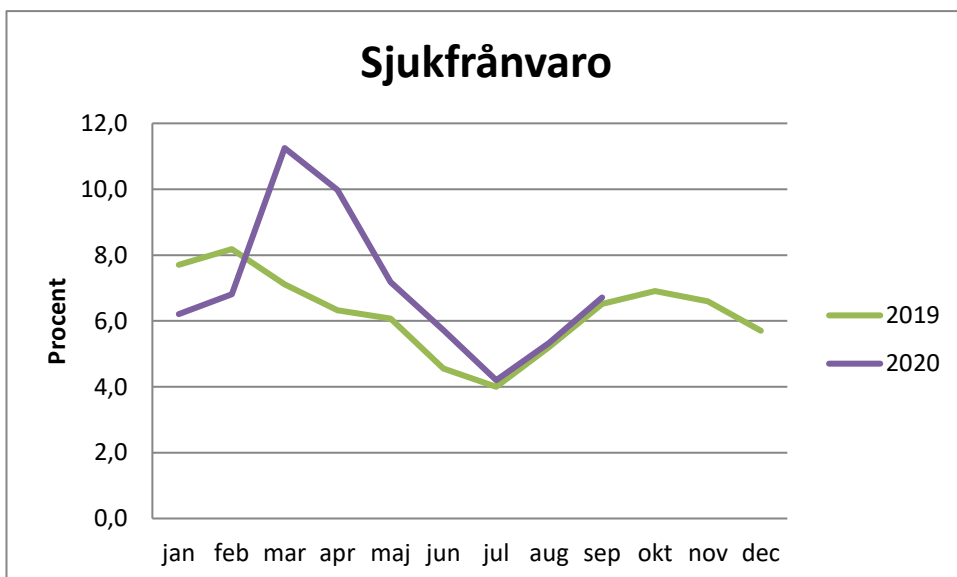
Kommunstyrelsen har beslutat ett antal åtgärder för att stötta det lokala näringslivet. Det gäller lägre parkeringsavgifter i centrum, reducerade avgifter för torghandel, butiksförsäljning utomhus och uteserveringar. Dessutom har tekniska nämnden fått extra medel för att röja buskage och ogräs för att cykelbanorna ska vara farbara.

Sammantaget innehåller prognosen i september bedömda intäktsminskningar på 23 mnkr, kostnadsökningar på 59 mnkr och statliga ersättningar med 61 mnkr med anledning av Coronapandemin. Totalt en nettokostnad med 12 mnkr för staden.

I regeringens stödpaket ingår ersättning för samtliga sjuklönekostnader för april till och med juli samt ökade sjuklönekostnader för augusti och september. Eftersom det även normalt betalas ut sjuklöner så blir detta en överkompensation, vilket avspeglar sig i resultatet.

I maj gav regeringen förslag om kompensation för intäktsbortfall inom kollektivtrafiken med 3 mdr. Bedömningen från Kollektivtrafikmyndigheten är nu att stödet inte kommer att räcka. Det innebär en risk att staden måste kompensera Regionen för intäktsstapet för trafiken i Västerås.

Effekter Corona	Mnkr
Intäktsbortfall uthyrning, tillstånd, tillsyn, avgifter	-23
Ökade kostnader främst inom vården, personal, material, mat etc	-59
Minskade kostnader främst gymnasium	9
Ersättning sjuklöner	35
Kompensation ökade kostnader hälsovård	24
Kompensation hyresrabatter, trängselkontroll	2
Total effekt Västerås stad	-12

Sjukfrånvaron ökade markant under våren för att från juli följa föregående års kurva. Orsaker till vårens ökning är att alla uppmanats att stanna hemma vid eget eller förskolebarns förkylningssymptom. Tack vare statens ersättning för sjukfrånvaro blir den ekonomiska effekten kompenserad, men svårigheten att hålla verksamheten igång finns kvar.

Befolkningsutveckling

Befolkningen ökade med 1 971 under 2019 till 154 049 personer. Den senaste befolkningsprognosen bedömer att Västerås befolkning är 156 196 vid årets slut, vilket skulle innebära en ökning med 2 147 personer. Till och med augusti 2020 har befolkningen ökat med 1 269 personer, vilket tyder på att befolkningsökningen vid årets slut inte når upp till prognosen.

Ekonomisk utveckling

Resultat per september

Resultatet för perioden januari till september är ett överskott på 342 mnkr. Huvudsakligen beror det på ökade statsbidrag. Nämnderna har sökt ersättning av staten för sjuklönekostnader och merkostnader på grund av pandemin. De sökta statsbidragen, de högre generella statsbidragen, exploateringsöverskott och realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar är förklaringen till periodens positiva resultat. Lägre kostnader syns för skolnämnderna, beroende på färre elever än budgeterat, men även lägre aktivitet under pandemin vilket minskat kostnader för bland annat transporter, livsmedel, IT-konsulter och kursavgifter.

Stadens finansnetto var -6 mnkr för perioden, vilket ska jämföras med budget +63 mnkr för perioden, det vill säga en budgetavvikelse på -69 mnkr. Orsaken till det låga finansnettot är framförallt realisationsförluster på -115 mnkr vid försäljning av värdepapper, främst i pensionsfonden. När börserna föll under våren minskade staden, i enlighet med finanspolicyn, aktieexponeringen i portföljen till förmån för säkrare räntefonder för att skydda kapitalet. På plussidan finns försäljningar av bostadsrätter och högre utdelning från bolagen.

Efterfrågan på stadens värdepapper är god och kreditmarginaler är fortsatt på attraktiva nivåer. Den gradvisa ökningen av aktieallokeringen i stadens tillgångsportföljer fortsätter men är fortfarande låg i avvaktan på en fortsatt stabilisering av marknaderna och en tydligare bild av konjunkturutvecklingen.

Prognos 2020

Årsprognosen för Västerås stad är ett överskott om 345 mnkr, att jämföra med årets budget på 117 mnkr. Det är en försämring mot prognosen i augusti med -15 mnkr. Budgetavvikelsen är 229 mnkr. I prognosen ingår ökningen av de generella statsbidragen med 289 mnkr som regeringen har aviserat i flera omgångar. 10 mnkr har tillkommit som kompensation för företagets möjlighet att öka avsättningen till en periodiseringsfond, vilket minskar skatteintäkterna.

Realisationsvinsterna och exploateringsvinster är i prognosen samma som utfall för perioden, 46 mnkr respektive 9 mnkr. Realisationsförluster vid försäljning av aktier och fonder med -115 mnkr bidrar till avvikelsen i finansnettot.

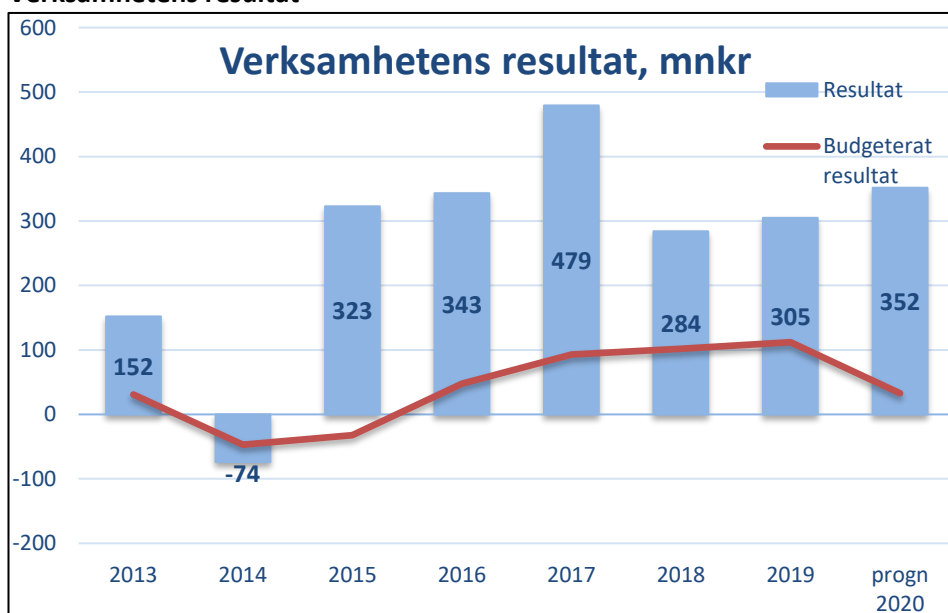
2020-10-21

RESULTATRÄKNING, MNKR	HELÅRET		
	Årsbudget	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens resultat*	24	207	183
Realisationsvinster	0	78	78
Exploatering	9	67	58
Verksamhetens resultat	33	352	319
Finansnetto	84	-6	-90
Årets resultat	117	345	229

* exkl realisationsvinster och exploatering

Prognosen för verksamhetens resultat, resultatet före finansposter, är ett överskott med 352 mnkr jämfört med budgeten på 33 mnkr. I siffran ingår påverkan av Corona. Totala bedömda effekter av Corona är för staden -12 mnkr netto när de statligt utfästa ersättningarna inkluderas.

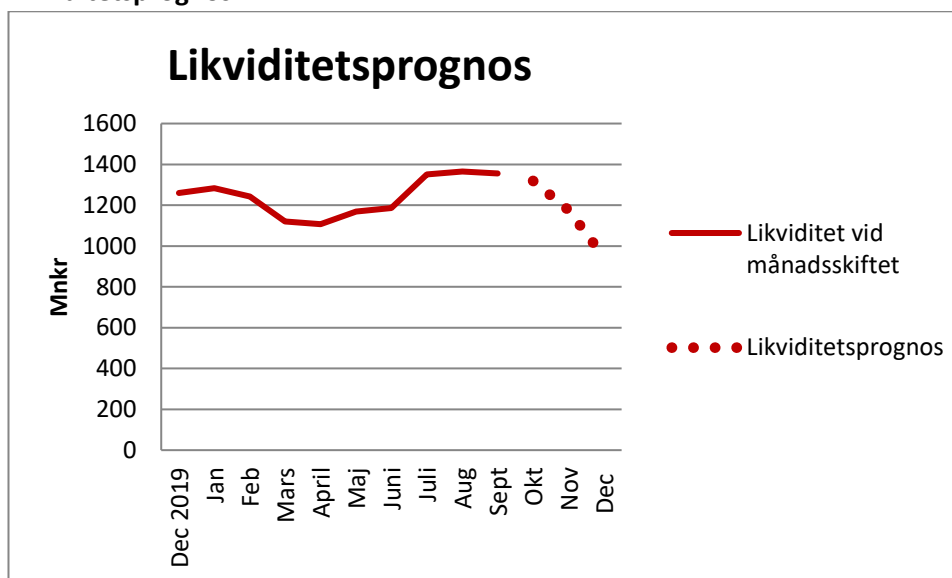
Verksamhetens resultat

Verksamhetens resultat är 319 mnkr högre än årets budget på 33 mnkr. Orsaken är högre intäkter i form av både riktade och generella statsbidrag, realisationsvinster och exploateringsvinster tillsammans med lägre kostnader i vissa verksamheter på grund av Corona och inledda sparåtgärder.

En nämnd har betydande underskott exklusive Coronas påverkan och kan inte nå budget under året, ytterligare några har mindre underskott och tre nämnder prognostiserar betydande överskott mot budget. Störst problem finns även fortsättningsvis i individ- och familjenämnden som har en prognos på ett underskott mot budget på -84 mnkr. Äldrenämnden har förbättrat sin prognos, delvis beroende på ersättning av sjuklönekostnader, merkostnader och nerdragen verksamhet och har i september en prognos på -10 mnkr. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har ett prognostiserat budgetunderskott på -10 mnkr. Grundskolenämnden har en positiv prognos på 27 mnkr beroende på färre elever än beräknat och kompensation för sjuklönekostnader och merkostnader på grund av Corona.

Likviditetsprognos

Likviditet vid ingången av 2020 var 1 260 mnkr och per 30 september 1 355 mnkr. På grund av en hög investeringstakt bedöms stadens likviditet sjunka till cirka 950 mnkr vid årets slut.

Investeringar

Investeringsutfallet per september var 892 mnkr, vilket är 144 mnkr högre än samma period förra året. Årets budget är 1 684 mnkr. Prognosen för året är 1 405 mnkr vilket skulle innebära en genomförandegrad på 83 %.

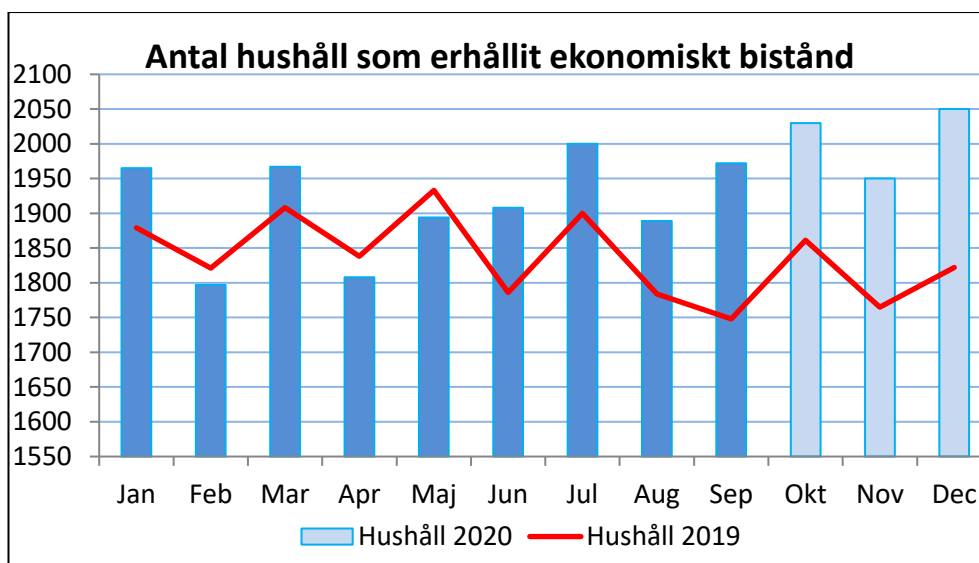
De största pågående investeringarna är Mälarparksskolan, förskola på Branthovda, äldreboende på Öster Mäljarstrand, ny bro till Björnön, Lögarängens utomhusbad, byggnation av magasin och annan utveckling i hamnen. Färdiga investeringar är en planskild bro vid Johannisbergsgatan/Kraftverksgatan och

Flisavägens korttidsboende. Rönnbyskolan och första etappen av ombyggnaden av Irstaskolan har tagits i bruk till terminsstarten.

Nämndernas resultat och prognos

Nämnderna har en sammanlagd prognos på ett överskott om 110 mnkr. I den summan finns realisationsvinster och exploateringsvinster på 153 mnkr. Enbart nämnderna har ett underskott på -43 mnkr. Tre nämnder har underskott utöver påverkan av Coronaviruset, varv en med betydande underskott, medan tre har stora överskott. Totalt är det -5 mnkr av nämndernas samlade prognostiserade budgetavvikelse som beror på Corona.

Individ- och familjenämndens prognos har förbättrats successivt under året för att nu vara ett underskott på -84 mnkr. Största underskottet finns inom barn- och ungdomsområdet med -70 mnkr. Det är fortfarande högre kostnader för placeringar jämfört med budget, främst för gruppen 13-20 år. Antalet placeringar minskar dock för både barn och ungdomar. Kostnader för missbruksvården har minskat, men visar en prognos på -16 mnkr jämfört med budget. Arbetet med att erbjuda vård på hemmaplan fortskrider.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökar, i spåren av ökad arbetslöshet och prognosen för året är -11 mnkr mot årets budget. I snitt 68 fler hushåll har hittills i år erhållit ekonomiskt bistånd.

I individ- och familjenämndens handlingsplan för att åtgärda underskotten finns 32 åtgärder beskrivna på totalt 223 miljoner som fördelar sig på alla områden inom nämndens verksamheter. De flesta av dessa åtgärder är påbörjade.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har en prognos på -10 mnkr. Orsaken är bland annat en underskottskompensation till fristående utövare med 7 mnkr, då den kommunala gymnasieskolan har en negativ prognos. Det kommunala

2020-10-21

gymnasiet har en negativ prognos på -3 mnkr, vilket är 10 mnkr bättre än tidigare prognos.

Obalanserna för gymnasiet startade i och med flytt till nya mer centralt belägna lokaler för att locka elever till den kommunala gymnasieskolan. Detta resulterade i högre lokalkostnader och för små icke bärkraftiga enheter. Åtgärder pågår bland annat genom den pågående gymnasieutredningen som syftar till att se över strukturen för den kommunala gymnasieskolan för att skapa bärkraftiga skolor i framtiden.

Äldrenämndens prognos för året har förbättrats mot tidigare prognoser och är nu -10 mnkr. Orsakerna till underskottet finns främst inom hemvården med -20 mnkr i egenregin och -5 mnkr i ersättningar utöver budget till privata utförare.

Ökningen av hemtjänsttimmar som har syns sedan mitten av 2019 har stannat av under året. Om nedgången är bestående eller bara en effekt av minskad efterfrågan på grund av rädsla för smitta av Corona är svårbedömd. Totalt sett har antalet personer med beställd hemtjänst minskat mer än det totala antalet beställda timmar vilket leder till att den genomsnittliga beställda tiden per person har ökat. Det är framför allt antalet personer med få beställda timmar hemtjänst per månad som har minskat. Prognosen är svårbedömd då det är osäkert hur pandemin fortsatt kommer att påverka nämnden. Förväntade intäkter från staten avseende Corona beräknas till ca 30 mnkr och bedöms till största del täcka upp nämndens merkostnader.

Fastighetsnämnden visar ett underskott på -6 mnkr för fastighetsförvaltning. Underskottet beror på rivningskostnader kopplade till pågående investeringsprojekt. Dessa kostnader täcks inte av ordinarie drift då befintlig hyra inte täcker denna typ av åtgärder, men kommer att hyressättas på sikt.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har en prognos på -6 mnkr. Främsta orsakerna är relaterade till Coronapandemin. Orsaken är minskade intäkter för uthyrning för bland annat evenemang, samt att öppningen av Lögarängens utebad inte blev av i år. Utöver tappade intäkter finns ett underskott för indexregleringen av Kokpunkten på -1 mnkr.

Tekniska nämndens prognos uppgår till -2 mnkr, vilket är helt beroende på intäktsminskningar beroende av Corona när det gäller parkering och markupplåtelse som beräknas fortsätta året ut. Intern kompensation utgår från kommunstyrelsens reserv med drygt 6 mnkr, vilket minskar större delen av underskottet.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning har förbättrat sin prognos ytterligare sedan augusti och visar ett överskott på 15 mnkr. Totalt visar insatser inom LSS ett överskott liksom stöd i ordinärt boende. Det är dock ett fortsatt underskott för LSS-insatser för personlig assistans och köpta placeringar. Underskottet minskar då många placeringar har avslutats. Egenregin har en positiv prognos som kan förklaras av lägre personalkostnader och ökade intäkter

2020-10-21

med anledning av Corona. Nettoeffekten av Corona i pengar räknat är en överkompensation med nästan 3 mnkr i och med att staten ersätter merkostnader och sjuklönekostnader.

Grundskolenämndens prognos ett överskott på 27 mnkr, vilket är oförändrat mot augusti. Orsaken till överskottet är lägre kostnader på grund av färre elever än planerat, samt inom den kommunala grundskolan lägre kostnader för personal och högre intäkter i form av statlig ersättning för sjuklönekostnader på grund av pandemin.

Förskolenämndens prognos är ett överskott på 18 mnkr, vilket är oförändrat mot augusti. Överskottet beror på färre barn än beräknat i budget med 5 mnkr och 14 mnkr i högre intäkter för den kommunala utföraren avseende statliga bidrag för sjuklönekostnader och mindre barngrupper. Verksamheten beräknas inte öka personalkostnaden i motsvarande grad som de ökade statsbidragen ger möjlighet till.

Skultuna kommunalnämnd har ytterligare förbättrat sin prognos med en dryg miljon jämfört med augusti. Prognosen är nu ett överskott på cirka 5 mnkr. Coronapandemin har inneburit att fler aktiviteter under våren och sommaren inte genomförts som planerats. Förbättringen från augusti består i en felbedömning i ökade kostnader för personal inom pedagogisk verksamhet.

Kommunstyrelsen har en prognos på ett överskott på 12 mnkr. Orsaken till överskottet är bland annat att vissa bidrag till organisationer ej kommer att verkställas under 2020. Dessutom kan planerade utvecklingsinsatser ej ske på grund av pandemin. Jubileumsceremonin för 25-årsjubilarer och andra aktiviteter genomförs inte under året.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning, mnr	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Årsbudget	Prognos	Prognos- avvikelse
Summa Intäkter	1 690	1 459	231	1 939	2 308	369
Summa Kostnader	-7 604	-7 648	44	-10 333	-10 546	-213
Avskrivningar	-261	-254	-7	-339	-355	-16
Verksamhetens nettokostnader	-6 175	-6 443	268	-8 733	-8 594	139
Skatteintäkter	5 385	5 440	-55	7 254	7 160	-94
Generella bidrag och utjämning	1 332	1 134	198	1 512	1 786	273
Verksamhetens resultat	542	131	411	33	352	319
Finansiella intäkter	190	140	49	187	223	36
Finansiella kostnader	-196	-78	-118	-103	-229	-126
Summa Resultat	536	194	342	117	345	229

Utfall per nämnd

Nämnder, mnkr	Avvikelse perioden	Prognos	Prognos- avvikelse	Corona
Äldrenämnd	25	-1 614	-10	0
Grundskolenämnd	43	-1 991	27	7
Teknisk nämnd	9	-457	-2	-2
Förskolenämnd	30	-989	18	2
Fastighetsnämnd	22	-3	-6	-2
Fastighetsnämnd exploatering	51	76	67	
Fastighetsnämnd reavinster	84	84	84	
Kommunstyrelse	25	-199	12	-2
Individ- och familjenämnd	-65	-962	-84	-8
Nämnden för idrott och friluftsliv	-4	-288	-6	-6
Byggnadsnämnd	1	-27	0	1
Miljö- och konsumentnämnd	-4	-22	1	1
Nämnden för funktionsnedsatta	17	-848	15	3
Överförmyndarnämnd	0	-15	0	
Kulturnämnden	4	-201	-1	-2
Skultuna kommundelsnämnd	6	-117	5	1
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	8	-883	-10	2
Valnämnd	0	-2	0	
Kommunrevision	1	-5	0	
Totalt nettoresultat nämnder	252	-8 463	110	-5
Centrala poster	17	-133	29	-8
Verksamhetens nettokostnader	269	-8 596	139	-13

Resultatet per september visar en avvikelse mot budget på nämnderna med +252 mnkr. Prognosen är en budgetavvikelse på +110 mnkr och -40 mnkr exklusive realisationsvinster och exploateringsöverskott. Högre realisationsvinster innebär att prognosen förbättrats något mot augusti. Förbättringar som syntes för nämnderna i delåret gäller fortfarande. Ytterligare mindre förbättringar finns i äldrenämnden, individ- och familjenämnden samt i Skultunas kommundelsnämnd.

Investeringar

Investeringar	Utfall perioden	Prognos 2020	Budget 2020	Avvikelse Prognos- budget	Prognos genom- förande
Fastigheter- grundskola	226	308	350	42	88%
Fastigheter- förskola	39	54	68	15	79%
Fastigheter- gymnasiet	10	25	34	9	72%
Idrottsfastigheter	24	31	28	-3	110%
Energiinvesteringar fastigheter	20	25	25	0	100%
Boenden (äldreboenden)	126	207	213	6	97%
Exploateringsinvesteringar	12	47	109	62	43%
Hamnen	118	206	160	-46	129%
Hamnen, externa hyresgäster	52	77	112	35	69%
Övriga fastighetsinvesteringar	12	22	95	73	23%
Fastighetsnämnden totalt	640	1 000	1 194	194	84%
Infrastruktur ordinarie	54	83	88	5	95%
Infrastruktur strategisk	104	187	209	22	90%
Tekniska nämnden totalt	157	270	297	26	91%
Mälarporten summa	0	9	60	52	14%
Övriga nämnder	95	126	133	7	95%
Totala investeringar	892	1 405	1 684	279	83%

Prognosen är en hög genomförandegrad jämfört med tidigare år. Hittills är 53 % av investeringsbudgeten upparbetad.

Bilaga

Finansrapporten per september biläggs.